

ACADEMIA ROMÂNĂ
CENTRUL EUROPEAN DE STUDII
ÎN PROBLEME ETNICE

Calea 13 Septembrie, Nr.13, București, 71102
Tel. / Fax: 021-318.81.38

PE MARGINEA LEGII STATUTULUI MINORITĂȚILOR
NAȚIONALE DIN ROMÂNIA (2006)

Abstract

Proiectul legii privind statutul minorităților naționale din România își propune, potrivit autorilor săi, să reglementeze statutul juridic și drepturile minorităților naționale din România. Efectele sale depășesc însă cadrul strict al drepturilor minorităților naționale; cel puțin la fel de important, forma în care va fi adoptată legea (fără a ne pronunța asupra necesității și oportunității unei asemenea act normativ) va determina conținutul și modul de desfășurare a relațiilor dintre diferitele minorități, dintre acestea și populația majoritară. Conținutul proiectului reclamă în mod absolut necesar o amplă dezbateră publică, dublată de eforturi științifice de investigare a consecințelor aplicării concrete a dispozițiilor sale.

Este cunoscut faptul că între dispozițiile unui act normativ și efectele sale concrete distanța este uneori foarte mare; frecvent, în aplicarea actelor normative, eficiența legii este diminuată de apariția unor efecte neașteptate, ignorate (deliberat sau nu) în procesul de adoptare a legii. În asemenea situații se procedează la modificări ale legii, cu scopul de a produce efecte benefice corpului social. Dată fiind natura obiectului proiectului în discuție problema consecințelor sociale este, dincolo de orice îndoială, de o importanță capitală. Nu cunoaștem să fi existat o dezbateră publică pe marginea proiectului; credem că este absolut necesar ca societatea civilă, ONG-urile minorităților naționale dar și cele ale populației majoritare, institutele de cercetare, universitățile, minoritățile naționale ca și populația majoritară să fie implicate într-un amplă dezbateră pe marginea proiectului.

Din punctul nostru de vedere, unele dispoziții există deja în legislația adoptată după 1989; altele sunt dispoziții noi, caracterizate de grade diferite de concordanță cu Constituția și legislația în vigoare; în același timp, este ușor de observat ireconciliabilitatea unora dintre propunerile din proiect cu dispozițiile constituționale. Bună parte din economia textului va avea o existență formală, fiind imposibil de aplicat în „formă pură”, ca urmare a faptului că condițiile esențiale (concentrarea unei minorități pe un teritoriu determinat) avute în vedere de către inițiatori nu sunt îndeplinite decât în cazul minorității maghiare.

În toate situațiile, o constatare este valabilă pentru întregul proiect: corelativul dreptului, obligația și responsabilitatea, nu sunt formulate nicăieri la modul concret; pe de altă parte, nu există mecanisme de control statal asupra modului exercitării drepturilor minorităților naționale.

Nu în ultimul rând ne permitem să formulăm observația că dispozițiile proiectului tind să construiască imaginea existenței separate a minorităților naționale, punctele de legătură dintre acestea și populația majoritară urmând să fie reduse la minimum, în ipoteza adoptării legii în forma actuală. Credem că, așa cum patrimoniul cultural al minorităților etnice este important pentru populația majoritară, la fel de importantă este pentru minorități cultura populației majoritare. Ca pretutindeni în lume, împărtășirea acesteia este un element esențial al condiției de cetățean. Este, în opinia noastră, un aspect complet ignorat de către autorii proiectului. Filosofia acestuia conduce la crearea unor bariere simbolice între minoritățile naționale și populația majoritară; barierele simbolice au întotdeauna efecte dezastruoase în funcționarea mecanismului social. Iată principalul argument pentru o dezbatere publică la nivel național.